

Vergaderjaar 2022–2023

36 320

Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van maatregelen voor een hoog niveau van interoperabiliteit van de overheidssector in de Unie (verordening Interoperabel Europa)

A

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 12 april 2023

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis van de Koning¹ heeft tijdens haar commissievergadering van 7 maart 2023 haar leden gelegenheid gegeven tot het stellen van vragen over het Europees voorstel voor een verordening Interoperabel Europa en het BNC-fiche.² De leden van de fractie van de **VVD** hebben van de geboden mogelijkheid gebruikgemaakt.

Naar aanleiding hiervan is op 14 maart 2023 een brief gestuurd aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft op 11 april 2023 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis, Bergman

¹ Samenstelling:

Kox (SP), Ganzevoort (GL), De Boer (GL), Van Hattem (PVV), Pijlman (D66), Rombouts (CDA), Schalk (SGP), Koole (PvdA), Klip-Martin (VVD), Baay-Timmerman (50PLUS), Bezaan (VVD), Van den Berg (VVD), Crone (PvdA), Dittrich (D66) (*voorzitter*), Doornhof (CDA), Frentrop (Fractie-Frentrop), Meijer (VVD), Nicolai (PvdD) (*ondervoorzitter*), Rietkerk (CDA), Rosenmöller (GL), De Vries (Fractie-Otten), Keunen (VVD), Van der Linden (Fractie-Nanninga), Van Pareren (Fractie-Nanninga), Raven (OSF), Talsma (CU) en Dessing (FVD).

² COM(2022)720.

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE ZAKEN EN DE HOGE COLLEGES VAN STAAT / ALGEMENE ZAKEN EN HUIS DER KONING

Aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Den Haag, 14 maart 2023

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis van de Koning heeft tijdens haar commissievergadering van 7 maart 2023 haar leden gelegenheid gegeven tot het stellen van vragen over het Europees voorstel voor een verordening Interoperabel Europa en het BNC-fiche.³ De leden van de fractie van de **VVD** hebben van de geboden mogelijkheid gebruikgemaakt.

Met belangstelling hebben de leden van de VVD-fractie kennisgenomen van het voorstel voor een verordening en het BNC-fiche. Naar aanleiding hiervan wensen zij u graag enkele verdiepende vragen stellen.

Kan de regering toelichten waarom is gekozen voor een complex Europees overhead proces om tot een interoperabel Europa te komen en niet voor een strategie waarbij iedere Europese lidstaat aan de hand van een uniforme Europese richtlijn zelf een interoperabele netwerkstructuur realiseert die de lidstaten vervolgens onderling kunnen koppelen?

Er is een begrijpelijke wens om voor Europese interoperabiliteit een gemeenschappelijke *open source* systematiek te realiseren vanwege de vrije toegang tot de bronmaterialen van het eindproduct voor alle autonoom werkende ontwikkelaars en alle gebruikers. Hoe wordt er echter voor gezorgd dit, gezien het omvangrijke Europese verband met 27 lidstaten, afdoende veilig gerealiseerd kan worden? Welke waarborgen zijn nodig om er voor te zorgen dat het *open source* gebruik voor Europese interoperabiliteit behalve efficiënt ook cyberveilig is?

Er dient een nationaal bevoegde autoriteit voor interoperabiliteit aangewezen te worden en elke participerende Nederlandse overheidsorganisatie dient een interoperabiliteitscoördinator aan te wijzen. Daarnaast moeten alle Nederlandse overheidsorganisaties die grensoverschrijdende diensten verlenen interoperabiliteitsbeoordelingen uitvoeren. Wat zijn de redenen waarom voor deze arbeidsintensieve werkwijze is gekozen?

Tot slot het verzoek om een aanvullende toelichting op de begroting. In het Nederlandstalige fiche staat op pagina 7 onder kopje 5a «Consequenties voor de EU-begroting» dat de administratieve kosten worden geschat op ongeveer 2,822 miljoen euro. Kan worden aangeven hoe dit bedrag tot stand is gekomen? Is het mogelijk een raming te verstrekken van het te verwachten totaalbedrag dat nodig is om binnen de EU tot volledige interoperabiliteit van de overheidssectoren te komen? Staat het totaalbedrag – naar het oordeel van de Nederlandse regering – voor de in te zetten middelen in redelijke verhouding tot de uiteindelijke opbrengsten voor de Europese overheden, bedrijven en burgers?

De VVD-fractieleden danken de regering bij voorbaat voor de beantwoording van de vragen en kijken uit naar de antwoorden.

³ COM(2022)720.

De commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis van de Koning ziet met belangstelling uit naar uw reactie en ontvangt deze graag binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

Voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis der Koning,
B.O. Dittrich

**BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN
EN KONINKRIJKSRELATIES**

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 april 2023

Bij brief van 14 maart 2023 met kenmerk 172880U heeft uw Commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat/Algemene Zaken en Huis van de Koning mij vragen gesteld over het fiche: Verordening Interoperabel Europa. Met deze brief voldoe ik aan uw verzoek.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
Digitalisering en Koninkrijksrelaties,
A.C. van Huffelen

Beantwoording van de vragen van de Eerste Kamer der Staten-Generaal over het Fiche: Verordening Interoperabel Europa (22112-3595)

Ik dank de leden van de Eerste Kamer hartelijk voor de belangstelling en verdiepende vragen en beantwoord de vragen graag als volgt.

De leden van de VVD-fractie vragen waarom gekozen is voor een complex Europees proces in plaats van een decentrale strategie waarbij de lidstaten zelf een structuur ontwikkelen en die later koppelen met elkaar.

Ik kan de VVD-fractie geruststellen. De door hen gesuggereerde strategie waarbij iedere lidstaat zelf een interoperabiliteitskader ontwikkelt, volgens een uniform Europees kader, is reeds onderdeel van dit voorstel. Het Europese Interoperabiliteitskader (EIF) wordt onder dit voorstel doorontwikkeld, waarmee rekening moet worden gehouden bij het ontwikkelen van nationale interoperabiliteitskaders. In het geval van Nederland is dat de Nederlandse Overheid Referentie Architectuur (NORA).

De VVD-fractieleden vragen naar de cyberveiligheid van open source oplossingen.

De vrije toegang tot bronmaterialen die open source mogelijk maakt, biedt op veiligheidsvlak het meeste rendement als er zo veel mogelijk mensen naar kijken, het zogenaamde meer-ogenprincipe. Met ontwikkelaars en gebruikers uit 27 lidstaten biedt dit meer veiligheid dan met een beperkter publiek. Voor de volledigheid zou ik ook hier willen toelichten dat transparantie van broncode niet automatisch een veiligheidsrisico met zich meebrengt. Als analogie draag ik graag aan dat met een openbare bouwtekening van een gebouw geen toegang kan worden verkregen tot het pand: de sleutels zitten nog veilig opgeborgen.

Voor verdere informatie verwijs ik u graag naar de memorie van antwoord op de Wet digitale overheid van 10 oktober 2022.⁴

De leden vragen naar de werkdruk in verband met de nationaal bevoegde autoriteit, de interoperabiliteitscoördinatoren en ook de uit te voeren interoperabiliteitsbeoordelingen.

Allereerst moet ik een correctie maken op het fiche: de verplichting uit het voorstel van de Commissie om interoperabiliteitscoördinatoren aan te stellen is niet bedoeld voor de lidstaten, maar voor instellingen, organen en agentschappen van de Europese Unie. Zij ondersteunen hun organisatie bij het implementeren van de interoperabiliteitsbeoordelingen, dezelfde rol die binnen lidstaten wordt vervuld door de nationaal bevoegde autoriteiten in de lidstaten. Lidstaten hoeven dus uitsluitend een nationaal bevoegde autoriteit aan te wijzen.

De Commissie heeft aangegeven dat de beoordelingen uitsluitend hoeven te worden gedaan door de overheid die het wetsbesluit neemt, waardoor systemen aangepast moeten worden. Zij verwachten dat het leeuwendeel van de beoordelingen dus gedaan zal worden door de Commissie zelf, gevolgd door nationale overheden. In een voorkomend geval dat medeoverheden een beoordeling moeten uitvoeren, zal de nationaal bevoegde autoriteit hierin kunnen assisteren.

Hiermee ben ik van mening dat de gekozen werkwijze niet arbeidsintensief is.

⁴ Kamerstuk 34 972 / 35 868, W

Tot slot vragen de leden van de VVD-fractie naar een nadere duiding op de begroting en of het mogelijk is een raming te maken om tot «volledige interoperabiliteit» te komen binnen de EU.

De 2,822 miljoen euro is voor het overgrote deel bedoeld voor 20 fte aan medewerkers. Veertien fte van deze medewerkers zijn in vaste dienst van de Europese Commissie, en werken aan de verantwoordelijkheden zoals vastgelegd in het voorstel. Zes fte's zijn inhuurkrachten en zogenaamde Seconded National Experts ter ondersteuning van de implementatie van het voorstel.

Net zoals wetgeving nooit af is, zijn ook informatiesystemen altijd aan veranderingen onderhevig. Daarmee is «volledige» interoperabiliteit van overheidssectoren binnen de EU een onhaalbaar doel. Het verhogen van interoperabiliteit heeft allerlei voordelen: meer hergebruik van systemen, kennis en vaardigheden levert in de meeste gevallen een kostenbesparing op. Daarnaast dragen systemen die automatisch met elkaar communiceren bij aan een snellere afhandeling van overheidsdiensten, waarvan bedrijven en burgers direct profiteren. Ik ben van mening dat de verwachte opbrengst de relatief beperkte investering die dit voorstel vraagt, meer dan waard is.